Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-611

5.6.2026

HELP Forsikring AS

Rettshjelp

Tvist mot kommunen om gyldighet av vedtak – tilstrekkelig opplyst til at advokatbistand er rimelig og nødvendig?

Sikrede mottok brev fra kommunen hvor hun ble bedt om å søke om tiltak på nytt ettersom bygget hun bodde i manglet midlertidig brukstillatelse og ferdigattest. Etter ytterligere kontakt, herunder befaring, fattet kommunen vedtak om retting, enten i form av at det ble søkt om byggetillatelse eller at bygget ble tilbakeført. Da dette ikke skjedde innen fristen, fattet kommunen vedtak om opphør av bruk. Sikrede klaget på dette vedtaket, men fikk ikke medhold hos statsforvalteren. Det ble satt en frist for opphør av bruk, men bruken opphørte ikke. Kommunen fattet deretter vedtak om forelegg om plikt til å etterkomme pålegget om ikke-bruk. Sikrede mente vedtaket var ugyldig og tok på denne bakgrunn ut stevning uten hjelp fra advokat. Sikrede søkte samme dag om å bruke sin advokatforsikring for tvisten. Foretaket ba om ytterligere dokumentasjon, men sikrede opplyste at dette foreløpig var utilgjengelig da hun ikke bodde i hjemmet sitt. Foretaket avslo dekning og viste til at når sikrede ikke hadde gitt tilstrekkelige opplysninger til at foretaket kunne vurdere om saken kunne føre frem, så var utgifter til advokatbistand ikke rimelige og nødvendige. Sikrede anførte på sin side at hun hadde behov for å benytte advokatforsikring da hun var blitt fraranet retten til å bo i eget hjem på bakgrunn av villedende vedtak. Nemnda ga sikrede medhold. På bakgrunn av tidligere nemndspraksis om selvdømmeklausuler, bemerket nemnda at foretaket ikke har anledning til å nekte dekning fordi det ikke har tilstrekkelig informasjon til å vurdere om saken ut fra en objektiv vurdering har mulighet til å føre frem.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under advokatforsikringen i foretaket.

Sikredes advokatforsikring pkt. 4 angir at:

> Forsikringen dekker forebyggende juridisk rådgivning som beskrevet i punkt 7, og gjelder så fremt de forhold og opplysninger som rettshjelpbehovet bygger på kom til Medlemmets kjennskap i forsikringsperioden.
>
> Videre dekker forsikringen tvister som beskrevet i punkt 7. Tvist anses oppstått dersom det er fremsatt eller mottatt et krav som er bestridt eller en motpart unnlater å ta stilling til et krav innen rimelig tid. Saken er ikke dekket dersom de forhold og opplysninger som danner grunnlag for tvisten forelå på det tidspunkt Medlemmet tegnet forsikring.

Pkt. 5 angir at:

> Medlemmet må melde krav om forsikringsdekning til Selskapet uten ugrunnet opphold, jf. FAL § 4-10. Dersom Selskapet ikke har fått melding om kravet innen ett år etter at de forhold eller opplysninger som saken bygger på ble kjent for Medlemmet, mistes retten til dekning, jf. FAL § 8-5. Kravet må uansett meldes innen forsikringsperioden, se punkt 2.

Pkt. 7 definerer hvilke rettshjelpbehov som er dekket, herunder pkt. 7.1:

> Medlemmet, i egenskap av privatperson, har rett til forebyggende juridisk rådgivning og advokatbistand ved tvist

Bistanden gis blant annet innen følgende rettsområde:

> fast eiendoms rettsforhold

Vilkårenes pkt. 8 angir at:

> Medlemmer plikter å opptre lojalt overfor Selskapet, herunder oversende til Selskapet alle relevante dokumenter vedkommende ar tilgang til, og som kan ha betydning for saken og dekningen under denne forsikringen.

Av vilkårenes pkt. 9.2 fremgår følgende:

> Medlemmet skal gi HELP Forsikring AS redegjørelse for faktum og bevis slik at HELP Forsikring AS får tilstrekkelig grunnlag til å avgjøre dekningsspørsmålet, jf. punkt 7. HELP Forsikring AS kan gjøre en ny vurdering av dekningsspørsmålet dersom det faktiske eller rettslige grunnlaget for saken endres.
> HELP Forsikring AS kan avslå dekning a advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.
>
> (…)
>
> HELP Forsikring AS dekker inntil tre millioner kroner per forsikringstilfelle. Innenfor denne maksimalgrensen dekkes medlemmets rimelige og nødvendige advokatbistand i saken.

Sikrede mottok 21.3.22 brev fra kommunen hvor hun ble anmodet om å søke om tiltak på nytt ettersom bygget manglet midlertidig brukstillatelse og ferdigattest. Kommunen var ifølge brevet kjent med at det hadde vært privatrettslig uenighet mellom seksjonseierne, hvilket hadde medført at byggesaken trakk ut i tid uten at det ble gjort videre byggearbeider. Kommunen ga frist til 21.5.22 til å sende inn søknad.

Kommunen var deretter på befaring 3.5.22 og sendte en orientering om funn fra befaringen i brev 28.6.22. Det ble vist til at det manglet byggetillatelse. Sikrede (og de andre beboerne i bygget) ble gitt en frist til 28.9.22 til å vise tydelige tegn til at en søknadsprosess var i gang.

Kommunen varslet i november 2022 om pålegg om retting (dvs. opphør av den ulovlige bruken av boligen), og det ble gitt frist til 1.12.22 for uttalelse.

Kommunen mottok ikke dette innen fristen og fattet 3.1.23 vedtak om retting, enten i form av at det ble søkt om byggetillatelse eller at bygget ble tilbakeført. Fristen ble satt til 8.2.23.

I brev 9.10.23 forhåndsvarslet kommunen vedtak om opphør av bruk, og slikt vedtak ble fattet 18.3.24.

Sikrede klaget på vedtaket 23.4.24, og kommunen utsatte 15.5.24 iverksettelse av vedtaket i påvente av klagebehandlingen.

Statsforvalteren opprettholdt kommunens vedtak 16.1.25, og fristen for opphør av bruk ble satt til 30.4.25.

Bruken opphørte ikke, og kommunen fattet 5.5.25 vedtak om forelegg om plikt til å etterkomme pålegget.

Etter det opplyste søkte sikrede 2.6.25 om dekning for juridisk bistand i forbindelse med at hun var uenig i vedtaket. Sikrede mente at tvist oppstod da hun 2.6.25 bestred vedtaket med en fristavbrytende stevning, og at hun derfor hadde krav på dekning under forsikringsavtalen.

Foretaket ba om oversendelse av ytterligere dokumentasjon. Sikrede forklarte at dokumentene ikke var tilgjengelige da de ikke bodde i boligen på dette tidspunktet, og at flyttelass var midlertid

lagret et annet sted. Sikrede ville komme tilbake med etterspurt dokumentasjon og opplyste at dette ville være vedtak fra planutvalget, fornyet søknad om tillatelse til å ferdigstille en og en leilighet, samt søknad om midlertidig brukstillatelse.

Foretaket avslo samme dag dekning under advokatforsikringen. Foretaket viste både til at de forhold og opplysninger retthjelpbehovet bygget på var kommet til sikredes kjennskap før forsikringen ble tegnet 22.6.22, samt at det var et vilkår for dekning at sikrede ga foretaket en redegjørelse for faktum og bevis slik at foretaket fikk tilstrekkelig grunnlag til å avgjøre dekningsspørsmålet. Foretaket viste til at det kunne avslå dekning dersom det vurderte det slik at saken ikke ville føre frem.

Sikrede krever dekning under forsikringen fordi det har oppstått uenighet/tvist med kommunen om et uriktig fattet vedtak 5.5.25. Sikrede er fraranet retten til å bo i eget hjem, på bakgrunn av villedende vedtak. Vedtaket inneholdt manipulert informasjon om fakta, roller og feil lovparagraf. Sikrede bestred vedtaket 2.6.25, og det er dette som må anses som tvistetidspunktet. Foretaket har villedet om tvistetidspunktet for deretter å avvise dekning på uriktig grunnlag. Sikrede opplever dette som juks med forsikringsavtalen.

Foretaket avviser ansvar under advokatforsikringen og anfører at det ikke har fått tilstrekkelig grunnlag til å kunne vurdere hvorvidt det er sannsynlig at saken vil føre frem etter en rettslig objektiv vurdering. Det er derfor ikke «rimelig og nødvendig» å gi videre advokatbistand i saken, jf. forsikringsvilkårenes pkt. 9.2. Foretaket påpeker at det ikke anfører at tvisten oppstod før tegning eller at sikrede har meldt saken for sent.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under advokatforsikringen.

Nemnda forstår foretaket slik at det ikke anfører at tvisten oppsto før tegning eller at sikrede meldte tvisten for sent, men anfører at «det ikke har fått tilstrekkelig grunnlag til å kunne vurdere hvorvidt det er sannsynlig at saken vil føre frem etter en rettslig objektiv vurdering. Det er derfor ikke «rimelig og nødvendig» å gi videre advokatbistand i saken», jf. vilkårene pkt. 9.2:

> Medlemmet skal gi HELP Forsikring AS redegjørelse for faktum og bevis slik at HELP Forsikring AS får tilstrekkelig grunnlag til å avgjøre dekningsspørsmålet, jf. punkt 7. HELP Forsikring AS kan gjøre en ny vurdering av dekningsspørsmålet dersom det faktiske eller rettslige grunnlaget for saken endres.
> HELP Forsikring AS kan avslå dekning a advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.
>
> (…)
>
> HELP Forsikring AS dekker inntil tre millioner kroner per forsikringstilfelle. Innenfor denne maksimalgrensen dekkes medlemmets rimelige og nødvendige advokatbistand i saken.

I FinKN 2026-302 ble tredje punktum om foretakets rett til å vurdere om saken kan føre frem tilsidesatt som en selvdømmeklausul. Nemnda uttalte i saken også:

> Som foretaket har påpekt, har nemnda likevel akseptert at foretaket kan avslå dekning dersom det ut fra en objektiv forsvarlig rettslig vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler ikke er sannsynlig at saken vil føre frem.
>
> Nemnda kan imidlertid ikke se at det er grunnlag for å innfortolke en slik løsning. Rettsvirkningen av at vilkår er urimelige er regulert av forbrukeravtaledirektivet art. 6 nr. 1, jf. også avtl. § 37 første ledd nr. 2. Nemnda forstår direktivet slik at forbrukeren ved ugyldighet ikke er bundet av det urimelige avtalevilkåret, men at avtalen for øvrig skal opprettholdes uten det urimelige vilkåret. Dette innebærer i så fall at selvdømmeklausulen i pkt. 9.2 og 9.3 må settes til side, og at avtalen ellers opprettholdes. Nemnda viser her

til Johan Giersten, Avtaler, 4. utgave s. 343-344 og Woxholt, Avtalerett, 12. utgave s. 448 flg. Foretaket har da ingen hjemmel i avtalen til å avslå sikredes krav under henvisning til at kravet sannsynligvis ikke vil føre frem.

Dette betyr at foretaket ikke har anledning til å nekte dekning fordi de ikke har tilstrekkelig informasjon til å vurdere om saken ut fra en objektiv vurdering har mulighet til å føre frem.

Derimot har foretaket anledning til å anmode om tilstrekkelig informasjon til å vurdere dekningsspørsmålet etter vilkårene punkt 7. Denne bestemmelsen sier bl.a. at forsikringen omfatter tvist om

fast eiendoms rettsforhold

Det fremstår som klart at den aktuelle tvisten angår fast eiendoms rettsforhold. Foretaket har akseptert at tvisten oppsto etter at forsikringen ble tegnet. Nemnda kan da ikke se at foretaket har hjemmel for å avslå dekning for utgifter til rettshjelp. Dekning for slik rettshjelp forutsetter likevel at sikrede fremlegger tilstrekkelig dokumentasjon til at foretaket får en oversikt over hvilke spørsmål tvisten reiser og dermed hvilken rettshjelp som er rimelig og nødvendig.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).